

Aktualitātes mātes un bērna veselības aprūpē

Madara Grīnšteine

Latvijas Mājdzemdību ģimeņu apvienība

2013. gada 5. jūnijs

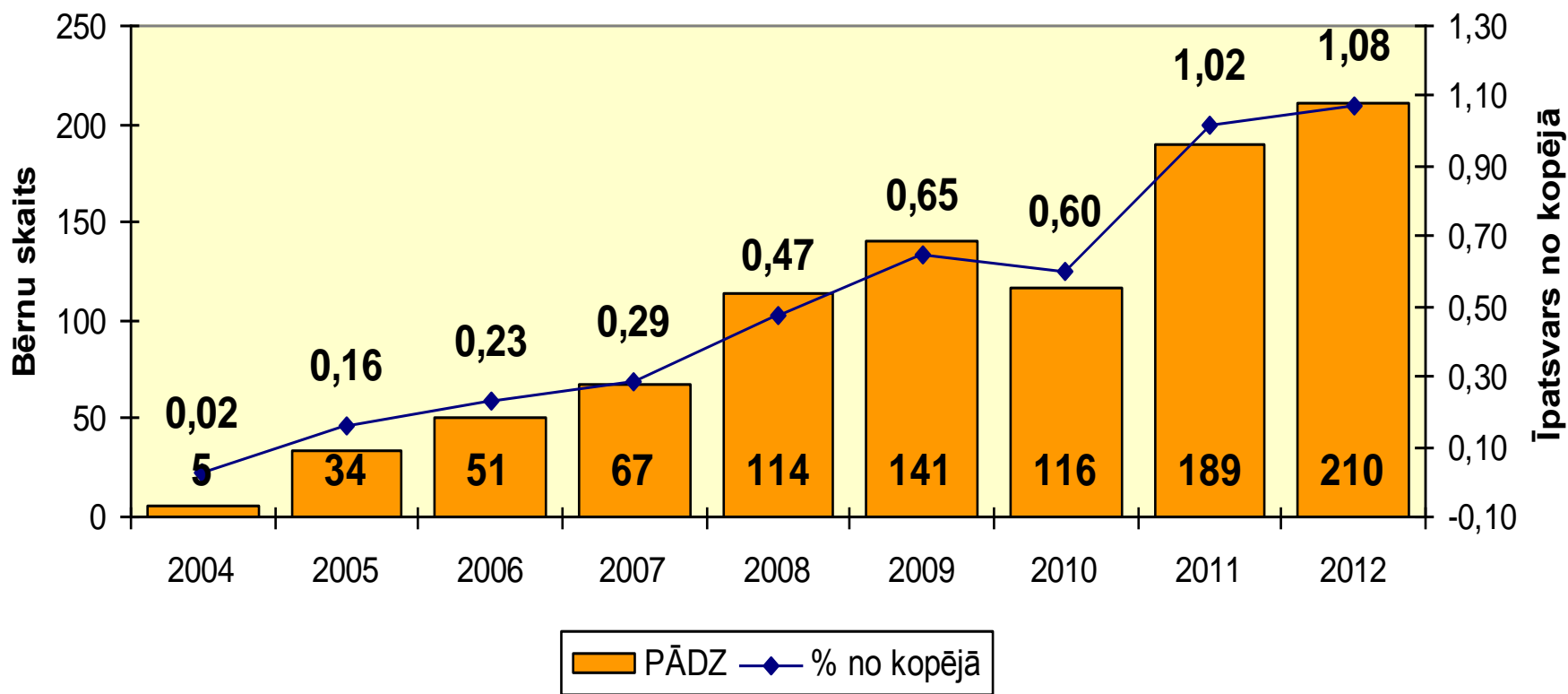
Apvienības mērķi

Atbalstīt **PLĀNOTAS** ārpusstacionāra dzemdības (PĀDz)

- Veicināt izpratni par ģimeņu fiziskajām un emocionālajām vajadzībām grūtniecības, dzemdību un pēcdzemdību periodā;
- Veicināt izpratni par pozitīvas dzemdību pieredzes nozīmi bērnam, vecākiem, dzimtai un sabiedrībai;
- Veicināt topošo un jauno vecāku izglītošanu, tostarp par viņu tiesībām grūtniecības, dzemdību un pēcdzemdību periodā;
- Atbalstīt tiesības izvēlēties piemērotāko grūtniecības aprūpes un dzemdību palīdzības sniedzēju, kā arī dzemdību veidu un vietu;
- Veicināt veselības aprūpes politikas un prakses atbilstību pierādījumos balstītas medicīnas principiem;

PĀDz Latvijā

Plānoti ārpus stacionāra dzimušo bērnu skaits un īpatsvars Latvijā

Dati no Centrālās statistikas pārvaldes, ĢVC "Stārķa ligzda", SIA "Ģimenes centra klīnika", vecmātes Aijas Mikovas privātprakses

PĀDz pasaulē

Attīstītajās valstīs PĀDz īpatsvars svārstās 0,5-2% robežās:

Valsts	Gads	Avots	Īpatsvars
ASV	2005	National Center for Health Statistics, 2007	<1%
Austrālija	1998	Bastian, 1998	0,5%
Nīderlande	2004	Bais, 2004	~30%
Īrija	1998	WHC, 2004	<1%
Anglija & Velsa	2004	ONS, 2006	1,35%*
Jaunzēlande	1993	Gulbransen et al, 1997	2%
Šveice	1990	Ackerman-Liebrich et al, 1996	< 1%
Vācija	2004	Birthcenter-Europe (no Ceple, 2008)	2%

* pieņemot, ka PĀDz īpatsvars ir 50% no kopējā ārpusstacionāra dzemdību skaita

Mājdzemdību mamma Latvijā (1)

- Vidēji 29 gadus veca
- Ar augstāko (72%) vai nepabeigtu (14%) augstāko izglītību
- 80% strādā algotu darbu, ir pašnodarbinātas vai uzņēmējas
- Nopelna virs sabiedrības vidējā ienākumu līmeņa (300 Ls līdz 500 Ls uz ģimenes locekli mēnesī)
- PĀDz izvēlas dēļ dabiska pasaules skatījuma, vēlmes kontrolēt savu dzemdību norisi, piedzīvojot dzemdības bez iejaukšanās
- Dzemdībām ir mērķtiecīgi gatavojusies (apmācības, literatūra, vizītes)

Mājdzemdību mamma Latvijā (2)

- Mājās dzemdē pirmo (43%) vai otro (39%) bērnu
- Ilgstoši zīda bērnu ar krūti (86% zīda līdz 6 mēnešiem)
- 94% ar notikušām PĀDz ir ļoti apmierinātas un vēlētos šo pieredzi atkārtot
- 7% gadījumu notikusi pārvešana uz stacionāru
- 2,5% bija nepieciešama ķeizargrieziena operācija

Pozitīvais dzemdību aprūpē Latvijā

- Ģimenes dzemdības
- Mammas un bērna labsajūta stacionārā (dzemdību istabas, ūdensdzemdības)
- Vesels jaundzimušais paliek ādas kontaktā ar mammu
- Nabassaites pulsēšana
- Neapstrādāt nabassaiti ar spirtu (PVO)
- Aprūpē iesaistīti gan ārsti, gan vecmātes
- Dūlu kustība
- Zīdīšanas veicināšana
- Ķeizargriezīenu samazināšana (PVO < 15%)
- Mājdzemdību regulējums (25.07.2006. MK noteikumi Nr. 611 "Dzemdību palīdzības nodrošināšanas kārtība")

Vai nauda seko dzemdētājai?

- Seksuālās un reproduktīvās veselības likuma 4. pants “valsts realizē seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpes principus, nodrošinot bezmaksas dzemdību palīdzību”
- 2005. gada VCB atzinums – nav pamatoti neapmaksāt dzemdību palīdzības sniegšanu PĀDz
- 2012. gada nogalē pārbaudi uzsāka Tiesībsarga birojs
- Vairākas ģimenes ir sākušas procesu Nacionālā veselības dienesta lēmuma apstrīdēšanai tiesas ceļā
- 2011. gada ECT lēmums – sievietes tiesības izvēlēties bērna dzimšanas vietu un apstākļus ir viņas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību (Ternovský v. Hungary, 2011)

Jautājumi

- Nodokļu maksātāju diskriminācija vadoties pēc dzemdību vietas un veida
- Debates par medicīniskajām tehnoloģijām & metodes aprakstu
 - Ģimenes dzemdības
 - Fizioloģisko dzemdību vadīšana, ieskaitot nepieciešamību izdarīt starpenes paplašināšanas operāciju
- Ko ietver bezmaksas dzemdību palīdzība LV?
 - maksā par līgumpersonālu
 - maksā paaugstināta komforta apstākļiem
 - maksā par materiāliem
 - maksā par ģimenes locekļu dalību

Mērķis - nauda seko dzemdētājai

- Valsts sedz PĀDz izmaksas noteiktā apjomā (ekvivalenti fizioloģisku ģimenes dzemdību apmaksai stacionārā):
 - Medikamenti
 - Vienreizlietojamie materiāli
 - Instrumenti
 - Dokumentācija
 - u.c. nepieciešamie izdevumi.
- Ģimene sedz atlikušās izmaksas (par izvēlēto personālu, transporta izdevumiem u.c.)

Risinājumi? Tālākie soļi?

Paldies par uzmanību!